

บทที่ 4

ผลการวิจัย

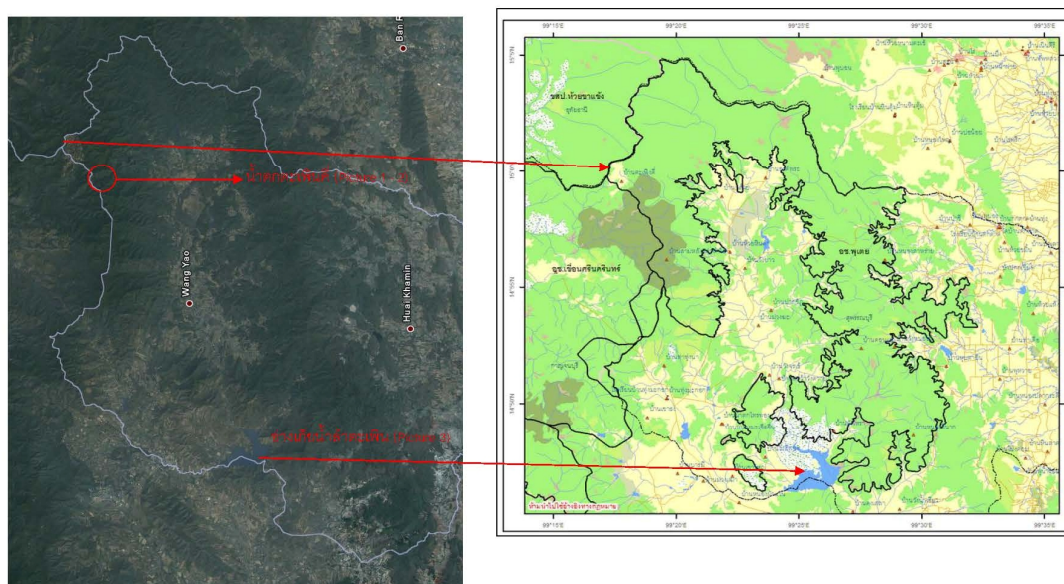
4.1 สมุนไพรพื้นบ้านชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง

การศึกษาสมุนไพรพื้นบ้านของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง พื้นที่อุทยานแห่งชาติพุเตยในพื้นที่วิจัย กำหนดบริเวณ 5 ตารางกิโลเมตร ดังภาพที่ 4.1 4.2 4.3 และ 4.4 ตามลำดับ และบริเวณหมู่บ้าน ตะเพนคีซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ หมู่ที่ 5 ตำบลวังยาว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ทำการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2555 ถึง มิถุนายน 2556 พบพรรณพืชสมุนไพรที่ชนเผ่า กะเหรี่ยงนำมาใช้ประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ได้แก่ ใช้เพื่อเป็นยาและใช้เป็นอาหารจำนวน 24 ชนิด โดยสามารถพิสูจน์ชนิดได้ 135 ชนิด (ตารางที่ 4.1) และยังไม่สามารถพิสูจน์ชนิด 6 ชนิด จำนวนชนิด ของสมุนไพรที่ชนเผ่ากะเหรี่ยงบ้านตะเพนคี การจัดจำแนกตามวงศ์ (ตารางที่ 4.2) รายชื่อพรรณพืช สมุนไพรที่ชนเผ่ากะเหรี่ยงบ้านตะเพนคีนำมาใช้ประโยชน์ จำแนกได้เป็น

เฟิร์น 1 ชนิด จาก 1 วงศ์ 1 สกุล (ตารางที่ 4.1)

พืชใบเลี้ยงเดี่ยว 7 ชนิด จาก 7 วงศ์ 7 สกุล (ตารางที่ 4.1)

พืชใบเลี้ยงคู่ 121 ชนิด จาก 49 วงศ์ 111 สกุล (ตารางที่ 4.1)



ภาพที่ 4.1 แผนที่หมายเลข 1 บริเวณพื้นที่ทำวิจัยในอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี

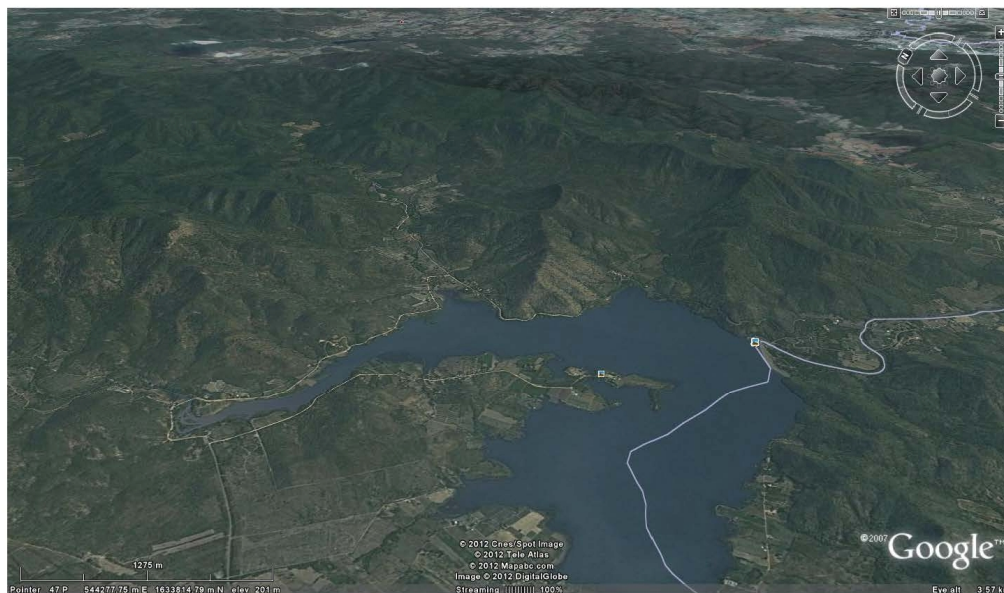


ภาพที่ 4.2 แผนที่หมายเลข 2 บริเวณพื้นที่ทำวิจัยในอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านบนส่วน



Picture 2.

ภาพที่ 4.3 แผนที่หมายเลข 3 บริเวณพื้นที่ทำวิจัยในอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านบนส่วนขยาย



Picture 3.

ภาพที่ 4.4 แผนที่หมายเลข 4 บริเวณพื้นที่ทำวิจัยในอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านบนส่วนขยาย

4.2 สมุนไพรที่เป็นประโยชน์ทางยา

จากการสำรวจพืชสมุนไพรที่เป็นประโยชน์ทางยาในพื้นที่อุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นบริเวณที่มีความอุดมสมบูรณ์ของพรรณไม้ ซึ่งอยู่ห่างจากหมู่บ้านกะเหรี่ยงตะเพนคี่ โดยผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดพื้นที่วิจัยไว้แล้วจากการตรวจสอบภาพถ่ายดาวเทียมและได้เลือกบริเวณดังกล่าว เพราะเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์มีพรรณไม้จำนวนมาก ทั้งไม้ยืนต้นขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีพืชสมุนไพรปกคลุมอยู่ทั่วไป เป็นแหล่งศึกษาที่เหมาะสมแห่งหนึ่ง บริเวณที่ศึกษาวิจัยดังกล่าวได้รับการดูแลอย่างดีเฝ้าระวังจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ แต่เดิมก็มีเจ้าหน้าที่ดูแลหลายคน แต่ในปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่จำนวนลดลง ในจำนวนเจ้าหน้าที่ของอุทยานเป็นชาวเขากะเหรี่ยง ช่วยนำทางในการสำรวจในครั้งนี้ เพราะเป็นผู้ชำนาญพื้นที่ด้วย ระหว่างเดินสำรวจต้น ปกคลุมหนาแน่น สลับกับพื้นที่มีไม้ไผ่จำนวนมาก จากการสำรวจเบื้องต้นทำให้ทราบว่า มีพันธุ์ของ ไม้มากกว่า 10 ชนิด ที่สามารถพบในบริเวณป่าแห่งนี้ ชาวกะเหรี่ยงสามารถเลือกหน่อไม้จากไม้ไผ่ไปใช้ประกอบอาหารได้ ซึ่งในป่าแห่งนี้มีหน่อไม้และไม้ไผ่จำนวนมากเพียงพอต่อการบริโภคและการใช้ประโยชน์อื่นๆ ด้วย ในงานวิจัยครั้งนี้ให้ความสำคัญกับพืชสมุนไพรที่มีประโยชน์ทางยา ในบริเวณพื้นที่ทำวิจัย 5 ตารางกิโลเมตร สามารถพบพืชสมุนไพรที่ใช้เป็นยาและใช้เป็นอาหารจำนวน 141 ชนิด โดยสามารถพิสูจน์ระบุชื่อพรรณไม้ได้ 135 ชนิด ยังไม่สามารถพิสูจน์ชนิด 6 ชนิด พรรณพืชสมุนไพรที่ชาวกะเหรี่ยงบ้านตะเพนคี่นำมาใช้ประกอบกลุ่มพืชใบเลี้ยงคู่ 121 ชนิด 49 วงศ์ 111 สกุล ส่วนพืชใบเลี้ยงเดี่ยว 7 ชนิด 7 วงศ์ 7 สกุล พืชจำพวกเฟิร์น 1 ชนิดและสมุนไพรจากสัตว์ 1 ชนิด ซึ่งสามารถจัดออกได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกใช้เป็นสมุนไพรรักษาโรค จำนวน 106 ชนิด ใช้เป็นอาหารจำนวน 24 ชนิด และพืชสมุนไพรพิษจำนวน 1 ชนิด

แฟ้มลิ้มที่พบจำนวนชนิดของพืชสมุนไพรมากที่สุด คือ Euphorbiaceae พบ 11 สปีชีส์ รองลงมา Caesalpiniaceae Moraceae และ Rubiaceae พบวงศ์ๆ ละ 6 สปีชีส์ Asteraceae Rutaceae และ Spindaceae พบวงศ์ๆ ละ 5 สปีชีส์ Apocynaceae Bignoniaceae Fabaceae Mimosoideae Papilionoideae Meliaceae พบวงศ์ๆ ละ 4 สปีชีส์ Burseraceae Clusiaceae Flacourtiaceae Lamiaceae Lauraceae พบวงศ์ๆ ละ 3 สปีชีส์ Annonaceae Combretaceae Menispermaceae Myrtaceae Piperaceae Rhamnaceae Simaroubaceae Sterculiaceae Tiliaceae Verbenaceae พบวงศ์ๆ ละ 2 สปีชีส์ Acanthaceae Anacardiaceae Apiaceae Araliaceae Asclepiadaceae Asparagaceae Betulaceae Caesalpiniaceae Celastraceae Dilleniaceae Dioscoreaceae Ebenaceae Elaeocarpaceae Lecithideae Leeaceae Lythraceae Malpighiaceae Marsileaceae Myrsinaceae Oxalidaceae Rhizophoraceae Stilaginaceae พบวงศ์ๆ ละ 1 สปีชีส์ พืชใบเลี้ยงเดี่ยว Araceae Bromeliaceae Costaceae Stemonaceae Taccaceae Zingiberaceae และพวกเฟิร์น

ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	วิธีใช้
มะหาด	<i>Artocarpus lakoocha</i> Roxb.	เปลือก ขับพยาธิเคี้ยวกับหมาก เนื้อไม้ ขับพยาธิ แก้ก้นคัน
เปล้าใหญ่	<i>Croton oblongifolius</i> Roxb.	ใบรักษาโรคผิวหนังแก้คันตามตัว เปลือก ลดไข้ แก้ปวดข้อ เมล็ด เป็นยาถ่าย
สาบเสือ	<i>Chromolaena odorata</i> (L.) R. M. King	ใบ รักษาแผลสด ห้ามเลือด
เล็บเหยี่ยว	<i>Zizyphus oenoplia</i> (L.) Mill. var. <i>oenoplia</i>	เปลือก ขับปัสสาวะ ราก แก้ไอ
มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	ผลเป็นยาแก้ไอแก้ไข้ละลายเสมหะ เป็นยาระบาย
ช้างเผือก	<i>Arfeuillea arborescens</i> Pierre	ใบแก้ไข้แก้ไข้ช่วยให้เจริญอาหาร
เอื้องหมายนา	<i>Costus speciosus</i> (Koen.) Sm.	เหง้าขับปัสสาวะรักษาแผล อักเสบ บวม
เสลา	<i>Lagerstroemia tomentosa</i> Presl	ใบ ทาแก้คัน
คูณ	<i>Cassia fistula</i> L.	ใบ เป็นยาระบาย ขับพยาธิ เนื้อในฝักเป็นยาระบาย แก้ท้องผูก
กระเจาะ	<i>Naringi crenulata</i> (Roxb.) Nicolson (<i>Hesperethusa crenulata</i> (Roxb.) Roem.)	ใบรักษาอาการผื่นคันโรคผิวหนัง
รางจืด	<i>Thunbergia laurifolia</i> Lindl.	ใบ ใบสดน้ำดื่ม ถอนพิษในร่างกาย อาการแพ้อาหาร
ลั่นทม	<i>Plumeria obtusa</i> L.	ใบ รักษาบาดทะยัก น้ำยาง แก้ไขข้ออักเสบ เป็นยา
ระบาย		
พิลังกาสา	<i>Ardisia polycephala</i> Wall.	เปลือก แก้ไข้ แก้ท้องเสีย ผล แก้ไข้
กะดังใบ	<i>Lee indica</i> (Burm.f.) Merr.	ใบ ใช้พอกศีรษะแก้วิงเวียน
ชะมวง	<i>Garcinia cowa</i> Roxb. ex DC.	ใบ แก้ไข้ ขับเสมหะ บำรุงธาตุ
แก้ว	<i>Murraya paniculata</i> (L.) Jack	ใบ แก้บิด แก้ท้องเสีย ขับพยาธิ

ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	วิธีใช้
เปล้าน้อย	<i>Croton stellatopilosus</i> Ohba	ใบแก้ท้องเสีย รักษาแผลในกระเพาะอาหาร
สำโรง	<i>Sterculia foetida</i> L.	เปลือกขับเสมหะ แก้บิด แก้ปวดข้อ เป็นยาระบาย
กำจัดต้น	<i>Zanthoxylum rhetsa</i> (Roxb.) DC.	เปลือก แก้วิงเวียน ผล ช่วยย่อย แต่งกลิ่นอาหาร
โมก	<i>Wrightia arborea</i> (Dennst.) Mabb. & Nbsp	ราก ใช้รักษาโรคผิวหนัง
คนทา	<i>Harrisonia perforata</i> (Blanco) Merr.	ใบ แก้ปวด แก้พิษแมลงกัดต่อย
สาบแร้งสาบกา	<i>Ageratum conyzoides</i> L.	ใบ ใช้รักษาแผลสด และแผลอักเสบ
แมงลักคา	<i>Hyptis suaveolens</i> (L.) Poit.	ใบแก้อาการชักกระตุก แก้โรคปวดข้อ
		ใบ ใช้ไล่แมลง
		ราก เคี้ยวดับกลิ่นปาก
ปอกะสา	<i>Broussonetia papyrifera</i> Vent.	ใบ แก้แมลงสัตว์กัดต่อย
หมามุ่ยช้าง	<i>Mucuna gigantea</i> (Willd.) DC.	ทั้งต้น เป็นพืช
กลิ้งกลางดง	<i>Stephania venosa</i> (Bl.) Spreng.	ใบรักษาแผลสดและแผลเรื้อรัง
		หัวบำรุงกำลังช่วยเจริญอาหาร
ขจร	<i>Telosma minor</i> Craib	ราก ถอนพิษเมา ทำให้อาเจียน
		เจริญอาหาร
		ดอกใช้เป็นอาหาร
มะแฟน	<i>Protium serratum</i> (Wall.) Engl	ราก แก้ไข้ แก้ร้อนในกระหายน้ำ
		ผล รักษาแผลในปาก
น้ำนมราชสีห์	<i>Euphorbia hirta</i> L.	ลำต้น แก้แพ้อากาศ ฝ้าตสมาน
		ห้ามเลือด
		บำรุงน้ำนม แก้บิด ขับปัสสาวะ
บัวบก	<i>Centella asiatica</i> (L.) Urb.	ใบ บำรุงร่างกาย แก้ร้อนใน
		กระหายน้ำ
		ทั้งต้น แก้ไข้ใน
หญ้าตีนตุ๊กแก	<i>Tridax procumbens</i> L.	ใบตำพอกแก้ปวด แก้อักเสบตามข้อ

ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	วิธีใช้
เพกา	<i>Oroxylum indicum</i> (L.) Kurz	ใบ ใช้เป็นยาแก้ไอ ขับเสมหะ
มะคำดีควาย	<i>Sapindus rarak</i> A. DC.	ผลแก่ใช้แก้หอบหืดรักษาโรคผิวหนัง เมล็ด รักษาโรคผิวหนัง
ย่านาง	<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels	ใบ ต้มน้ำเป็นยาแก้ไข้
ลำไยป่า	<i>Dimocarpus longan</i> Lour. <i>subsp. longan</i> var. <i>longan</i>	ผล รับประทานเป็นผลไม้
กลอย	<i>Dioscorea hispida</i> Dennst. var. <i>hispida</i>	หัว ใช้เป็นอาหาร
มะไฟป่า	<i>Baccaurea ramiflora</i> Lour.	ผล ใช้เป็นอาหาร
บุกลาย	<i>Amorphophallus campanulatus</i> Bl.ex Decne	ต้น ใช้เป็นอาหาร หัว ใช้เป็นอาหาร
สะตอป่า	<i>Parkia leiophylla</i> Kurz	เมล็ด ใช้เป็นอาหาร
สุรามะริด	<i>Cinnamomum subavenium</i> Miq	ใบ แก้ปวดเมื่อย เปลือก แก้ท้องเดิน
พญาสัตบรรณ	<i>Alstonia scholaris</i> (L.) R. Br.	ใบ แก้ไข้หวัด
สลอด	<i>Croton tiglium</i> L.	ใบ ขับพยาธิ เมล็ด ใช้เป็นยาถ่าย
สมอพิเภก	<i>Terminalia bellirica</i> (Gaertn.) Roxb.	ใบ ใช้รักษาแผลติดเชื้อ ผลดิบ เป็นยาระบาย
ลิ้นจี่ป่า	<i>Nephelium hypoleucum</i>	ผล ใช้เป็นอาหาร
อบเชย	<i>Cinnamomum iners</i> Reinw. Ex Blume	เปลือก เป็นยาถ่าย บำรุงกำลัง
ฮ่อสะพายควาย	<i>Berchemia floribunda</i> Wall.	ราก บำรุงกำลัง บำรุงข้อให้แข็งแรง
กำลังช้างเผือก	<i>Hiptage benghalensis</i> (Linn.) Kurz	ราก บำรุงกำลัง
หญ้าไต้ใบ	<i>Phyllanthus urinaria</i> L.	ใบ แก้ปวดท้อง บำรุงธาตุ
ข้าพลุ	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb. ex Hunter	ใบ ช่วยให้อาหารย่อย บำรุงธาตุ
ปีบ	<i>Millingtonia hortensis</i> L.f.	ดอก บำรุงกำลัง รักษาโรคหืด
กวาวเครือขาว	<i>Pueraria mirifica</i> L.	หัวบำรุงกำลังทำให้กระชุ่มกระชวย
รากสามสิบ	<i>Asparagus Racemosus</i> Willd.	ราก บำรุงเลือด บำรุงร่างกาย

ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	วิธีใช้
หนอนตายหยาก	<i>Stemona tuberosa</i> Lour.	ราก ชำแมลง
ขึ้นทองพญาบาท	<i>Gelonium multiflorum</i> A. Juss.	เปลือกแก้ลมพิษแก้โรค ผิวหนัง กลากเกลื้อน
กระเทียม	<i>Zingiber zerumbet</i> (L.) Smith.	เหง้า ขับลม แก้ท้องอืดเฟ้อ จุก เสียด ปวดท้อง
ช่อย	<i>Streblus asper</i> Lour.	ใบ เป็นยาระบาย
คำหมอกหลวง	<i>Gardenia sootepensis</i> Hutch.	เมล็ด เป็นยาสระผม
กระป๋อเจ็ดตัว	<i>Excoecaria cochinchinensis</i> Lour.	ใบ แก้ฟกบวม ดับพิษร้อน รักษาบาดทะยัก
พลู	<i>Piper betle</i> L.	ใบแก้ท้องเสียแก้ปวดท้อง แก้ท้องอืด
ไพล	<i>Zingiber montanum</i> (J.König) Link ex A.Dietr.	แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย
ขมิ้น	<i>Curcuma longa</i> L.	เหง้าแก้ท้องอืดท้องเฟ้อ รักษาแผลในกระเพาะ อาหารรักษาโรคผิวหนังผื่นคัน
อัมลูกดูหนัง	<i>Morinda elliptica</i> Ridl.	ใบแก้ไข้แก้จุกเสียดบำรุง เลือดผลแก้อาเจียนขับ ระดู ขับลม